

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни

«ОСНОВИ МІКРОПРОЦЕСОРНОЇ ТЕХНІКИ»

для студентів спеціальності

141 – Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка

освітня програма «Електромеханічні системи автоматизації
та електропривод»
усіх форм навчання

Частина I

2022

Конспект лекцій з дисципліни «Основи мікропроцесорної техніки» для студентів спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка освітня програма «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» усіх форм навчання. Частина I. /Укл: О.С. Назарова, В.В. Осадчий – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 42 с.

Укладач: О. С. Назарова, к.т.н., доцент
В. В. Осадчий, к.т.н., доцент

Рецензент: А.В. Пирожок, к.т.н., доцент

Відповідальний за випуск: О.С. Назарова, к.т.н., доцент

Затверджено
на засіданні кафедри
Електропривода і автоматизації
промислових установок
протокол № 05 від 16.12.2021 р.

Рекомендовано
до видання НМК ЕТФ
протокол № 05 від 23.12.2021 р.

ЗМІСТ

Передмова	4
1 Форми представлення даних у мікропроцесорних системах.....	5
2 Загальна характеристика МК-51.....	9
2.1 Арифметико логічний пристрій (АЛП).....	15
2.2 Резидентна (внутрішня) пам'ять.....	16
2.3 Акумулятор і слова стану програми PSW	17
2.4 Регістри показчики.....	20
2.5 Пристрій управління і синхронізації. Часові параметри роботи мікропроцесорів.....	20
3 Структура командного рядка.....	21
4 Методи адресації	22
5 Команди передачі даних	24
6 Арифметичні команди	28
Перелік посилань.....	30
Додаток А Перелік команд мікроконтролера Intel 8051..	32

ПЕРЕДМОВА

Конспект лекцій містить матеріали з вивчення дисципліни «Основи мікропроцесорної техніки (ОМПТ)» у відповідності до навчальних планів ОКР бакалаврів спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка освітньої програми «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод».

Мета навчити студентів застосовувати основи мікропроцесорної техніки, функціональні можливості мікропроцесорних систем і призначення пов'язаних з ними об'єктів при виконанні інженерних завдань за фахом.

Завдання сформувати у студентів знання, вміння та навички, необхідні для розуміння питань щодо програмування МК-51, ADuC 841, здійснення перевірки розроблених програм за допомогою емулятора Franklin Software, програми «WDS Analog Devices».

Для студентів спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка освітньої програми «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» усіх форм навчання.

1 ФОРМИ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ДАНИХ У МІКРОПРОЦЕСОРНИХ СИСТЕМАХ

Всі мікропроцесорні комплекти використовують двійкову систему числення, коли для представлення чисел використовується цифрова база: 0 і 1 [1,2].

Єдиної інформацією в мікропроцесорних системах є біт, який може мати стан 0 або 1.

Логічний «0»: 0 ... 0,2 В

Логічна «1»: 2,4 ... 5В

Кратними інформаційними одиницями є:

1 байт = 8 бітів, (за допомогою байта можна описати числа від 0 до 255)

Наприклад, інформація, що описується числом 155 (наприклад, рівень температури, рівень звуку в MP3 плеєрі і т.д.). Для передачі у вигляді байта використовується група з 8 провідників. Кожен з них має свою вагу, який визначається ступенем при 2 (табл. 1.1):

Таблиця 1.1 – Приклад опису інформації у двійковому коді.

$2^7 = 128$	1	старший біт
$2^6 = 64$	0	
$2^5 = 32$	0	
$2^4 = 16$	1	
$2^3 = 8$	1	
$2^2 = 4$	0	
$2^1 = 2$	1	
$2^0 = 1$	1	молодший біт

$$155-128=27$$

$$27-16=11$$

$$11-8=3$$

$$3-2=1$$

$$1-1=0$$

$$155= 10011011 \text{ В (В - binary або двійкова система числення)}$$

1 слово = 2 байта = 16 бітів (з допомогою слова можна описати числа від 0 до 65535)

1 Кбайт = 210 байта = 1024 байта,

1 Мбайт = 210 Кбайта = 1024 Кбайта,

1 Гбайт = 210 Мбайта = 1024 Мбайта.

Недоліком двійкової форми подання інформації в мікропроцесорних системах є громіздкість одержуваних чисел, тому в мікропроцесорних комплектах для опису двійкових чисел використовують 16-кову форму їх подання (HEX-код). З умови, що один 16-ковий знак описує 4 біта, то з'являється можливість істотно скоротити число знаків для опису двійкових чисел [3]. Це особливо важливо, коли необхідно реалізувати введення інформації та її індикацію в мікропроцесорних системах.

У 16-ковій системі числення використовується цифрова база: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, A, B, C, D, E, F.

Для опису двійкового числа в 16-ковій системі числення користуються такими алгоритмами.

У 16-ковій системі числення один 16-ковий знак описує 4 біта, тому все двійкове число розбивається справа наліво на групи з 4 бітів, кожен з яких має наступні ваги:

1-ий біт (молодший) – $2^0 = 1$;

2-ий біт – $2^1 = 2$;

3-ий біт – $2^2 = 4$;

4-ий біт (старший) – $2^3 = 8$;

У таблиці 1.2 наведено перетворення тетради з двійкової форми представлення у шістнадцяткову та десяткову.

Таблиця 1.2 – Таблиця перетворення тетради з двійкової форми представлення у шістнадцяткову та десяткову

BIN (двійкова)				HEX (шістнадцяткова)	DEC (десятькова)
$2^3 = 8$ ст.біт	$2^2 = 4$	$2^1 = 2$	$2^0 = 1$ мол.біт		
0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	1	1
0	0	1	0	2	2
0	0	1	1	3	3
0	1	0	0	4	4
0	1	0	1	5	5
0	1	1	0	6	6
0	1	1	1	7	7
1	0	0	0	8	8
1	0	0	1	9	9
1	0	1	0	A	10
1	0	1	1	B	11
1	1	0	0	C	12
1	1	0	1	D	13
1	1	1	0	E	14
1	1	1	1	F	15

Таблиця 1.3 - Приклад перетворення чисел з двійкової системи у шістнадцяткову

Двійкова система								Шістнадцяткова система
2^3	2^2	2^1	2^0	2^3	2^2	2^1	2^0	
8	4	2	1	8	4	2	1	
1	1	0	1	0	1	1	0	= 0D6H
0	1	1	1	1	0	0	1	= 79H

Для опису роботи дискретних і цифрових пристроїв [4] використовується математичний апарат алгебри логіки або булевої алгебри. Основними поняттями булевої алгебри є логічна змінна й логічна функція [1].

Логічна змінна – це величина, яка може приймати тільки два можливі значення, одне з яких за твердженням вважається «справжнім» а друге – «помилковим». У булевій алгебрі справжнє значення змінної позначається символом «1» (логічна одиниця), неправильне – символом «0» (логічний нуль).

Арифметичні операції з двійковими числами.

Додавання

$$0+0=0$$

$$0+1=1$$

$$1+0=1$$

$$1+1=0 \text{ и перенос } 1 \text{ в наступний біт}$$

Приклад використання операції «додавання» з числами у двійковій системі

+	0	1	1	0	0	0	1	1
	0	1	0	0	1	0	1	0
=	1	0	1	0	1	1	0	1

Віднімання

$$0-0=0$$

$$1-0=1$$

$$0-1=1 \text{ і потім з біта, в якому є одиниця}$$

$$1-1=0$$

Приклад використання операції «віднімання» з числами у двійковій системі

-	0	1	1	0	0	0	1	1
	0	1	0	0	1	0	1	0
=	0	0	0	1	1	0	0	1

-	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	1	0
=	1	1	1	1	1	1	1	0

2 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МК-51

Мікропроцесор (МП) - пристрій, який обробляє інформацію відповідно до програми, яка подається по командам на його входи, і реалізований у вигляді однієї або декількох великих інтегральних схем (ВІС) [5].

Сукупність інтегральних схем (ІС), сумісних з конструктивно-технологічного виконання і призначених для спільного застосування при побудові мікро-ЕОМ і мікропроцесорних контролерів, називаються «мікропроцесорним комплектом» (chipset) [6].

Мікроконтролер (МК) - пристрій у вигляді ВІС, що містить в собі мікропроцесор, пам'ять, порти вводу-виводу і інші периферійні пристрої, які дозволяють організувати функціонально закінчену мікропроцесорну систему (іноді з можливістю розширення функціональних можливостей) [7].

Рисунок 2.1 – Завантаження жорсткого диску об'ємом 5 Мб (1956 р.)

За функціональним призначенням мікропроцесорні ВІС можна розділити на два класи:

- універсальні ВІС (KP580ИК80А, K1810BM86, K586IK1, INTEL-4004, 8008, 8080, 8086, 8088, що 80186, 80286, 80386, і т.д.);
- спеціалізовані ВІС (K1800BC1, K1802BC1, K1804BC1Б, K1804BC2K531Ik1, KP5821XK1 і т.д.).

Мікропроцесорні комплекти діляться за такими ознаками:

- тип мікроелектронної технології, використовуваної при виготовленні ВІС комплекту, який визначає швидкодію ВІС, номінальні рівні використовуваних сигналів («логічний 0», «логічна 1»), потужність ВІС (здатність навантаження входів і виходів ВІС);
- структури кристалів ВІС, кількість елементів (транзисторів) на кристалі, кількість висновків корпусу ВІС;
- довжина слова (кількість розрядів), оброблюваного МП і пересилаються між ВІС і мікропроцесорної системою (МПС);
- розрядність шини адреси, що визначає обсяг пам'яті;
- тип керуючого пристрою (схемне або вбудоване);
- система команд, кількість команд, що виконуються операції, можливі способи адресації;
- число рівнів переривання і можливість прямого доступу до пам'яті;
- пропускну здатність інтерфейсів вводу / виводу;
- кількість і рівні напруги живлення.
- число входять до мікропроцесорний комплект ВІС.

Перші мікропроцесорні пристрої з'явилися на ринку в 1973 р. Фірма Intel запропонувала власне мікропроцесорний комплект – сам мікропроцесор Intel 8080 у вигляді одного кристала й комплект периферійних пристроїв у вигляді окремих ВІС, що містять паралельний інтерфейс, контролер переривань, таймер триканальний, контролер прямого доступу до пам'яті й модуль послідовного інтерфейсу. Побудова систем керування, що працюють у реальному часі, коли реакція системи на мінливі параметри об'єкта повинна бути миттєвою (швидкою), виходила громіздкою і недешевою. Удосконалення мікропроцесорів (збільшення розрядності й частоти тактування відбувається відповідно до прогресу технологій, а для систем керування, працюючих у реальному часі, фірмою Intel була запропонована структура ВІС, у якої на один кристал, крім мікропроцесора, інтегровано всі периферійні пристрої: паралельний

інтерфейс, таймери, контролер переривань, послідовний інтерфейс, пам'ять програм і пам'ять даних. Це дозволило скоротити апаратні витрати й здешевити системи керування. Такі ВІС одержали назву мікроконтролери (МК). Перший МК фірмою Intel мав марку 8051 АН (у СРСР було випущено аналог ДО1816ВЕ51), а сім'я мікроконтролерів одержала позначення MCS-51 [8].

Архітектура сімейства MCS-51 виявилася настільки вдалою, що серед 8-розрядних мікроконтролерів на світовому ринку вже багато років вона займає лідируючі позиції. Крім фірми Intel, мікроконтролери з архітектурою MCS-51 випускають фірми Siemens, Philips, Atmel та ін [1].

Удосконалення технології й підвищення ступеня інтеграції розширюють функції периферійних пристроїв, збільшують продуктивність, обсяги пам'яті програм і даних, але саме ядро команд MCS-51 залишається повністю сумісним з молодшими моделями, що дозволяє використовувати величезний накопичений досвід розробки й налагодження програмного забезпечення.

В даному курсі лекцій вивчення основ мікропроцесорної техніки буде проводитися на прикладі 8-розрядного мікроконтролера INTEL 8051.

Восьми розрядні однокристальні мікро ЕОМ сімейства MCS 51 спочатку були виконані по n-МОП технології фірмою INTEL. Це пристрій поклало початок цілому сімейству мікроконтролерів, які можна об'єднати назвою MCS 51 (Micro Processor Command Set 51).

Загальним для мікропроцесорів цієї системи є система команд, розроблена спочатку для процесора INTEL 8051. Цей мікроконтролер включає до свого складу всі компоненти для побудови закінченої мікропроцесорної системи, але в той же час дозволяє розширити її функціональні можливості додатковими модулями і мікросхемами.

Структурна схема приведена на рисунку 2.1 [3].

Мікроконтролери INTEL 8051 містять такі вузли, необхідні для автономної роботи [3,9]:

- центральний 8-ми розрядний процесор на основі арифметико-логічного пристрою (АЛУ);
- пам'ять програм (ППЗУ) обсягом 4 кБ;
- пам'ять даних обсягом 128 байт;
- чотири 8-ми розрядних програмованих портів введення / виведення (P0, P1, P2, P3);

- два 16-ти розрядних таймерів-лічильників;
- система переривань з п'ятьма векторами переривань і двома рівнями пріоритетів;
- послідовний інтерфейс;
- тактовий генератор.

Ця мікросхема (рис. 2.2) має 32 регістри загального призначення (РОН) (в один момент доступні 8 регістрів R0 ... R7), 128 визначених користувачем програмно керованих прапорів (бітів), набір регістрів спеціальних функцій (SFR). РОН і визначені користувачем програми керовані прапори розташовані в адресному просторі внутрішнього ОЗУ даних.

Регістри називаються цифрові пристрої, використовувані для запису й зберігання n-розрядного двійкового слова [1]. Вони будуються на базі тригерів, число яких у схемі регістру звичайно відповідає числу розрядів двійкового слова. Особливістю роботи схеми регістру є те, що запис, зчитування або перетворення інформації відбувається одночасно у всіх його тригерах. У багаторозрядних оперативних запам'ятовувальних пристроях (ОЗП) регістри є базовими елементами. Їх називають комірками пам'яті. У мікроконтролерах розрядність таких гнізд звичайно становить 8 або 16 біт. Крім зберігання інформації, в деяких типах регістрів забезпечується можливість виконання додаткових функцій для її перетворення. До них відносяться: перетворення даних з паралельної форми подання в послідовну, і навпаки; перетворення прямого коду у зворотний; виконання зрушення на один або кілька розрядів убік молодшого або старшого розрядів; інкрементування або декрементування вмісту регістру. У структурі мікропроцесора це основний елемент.

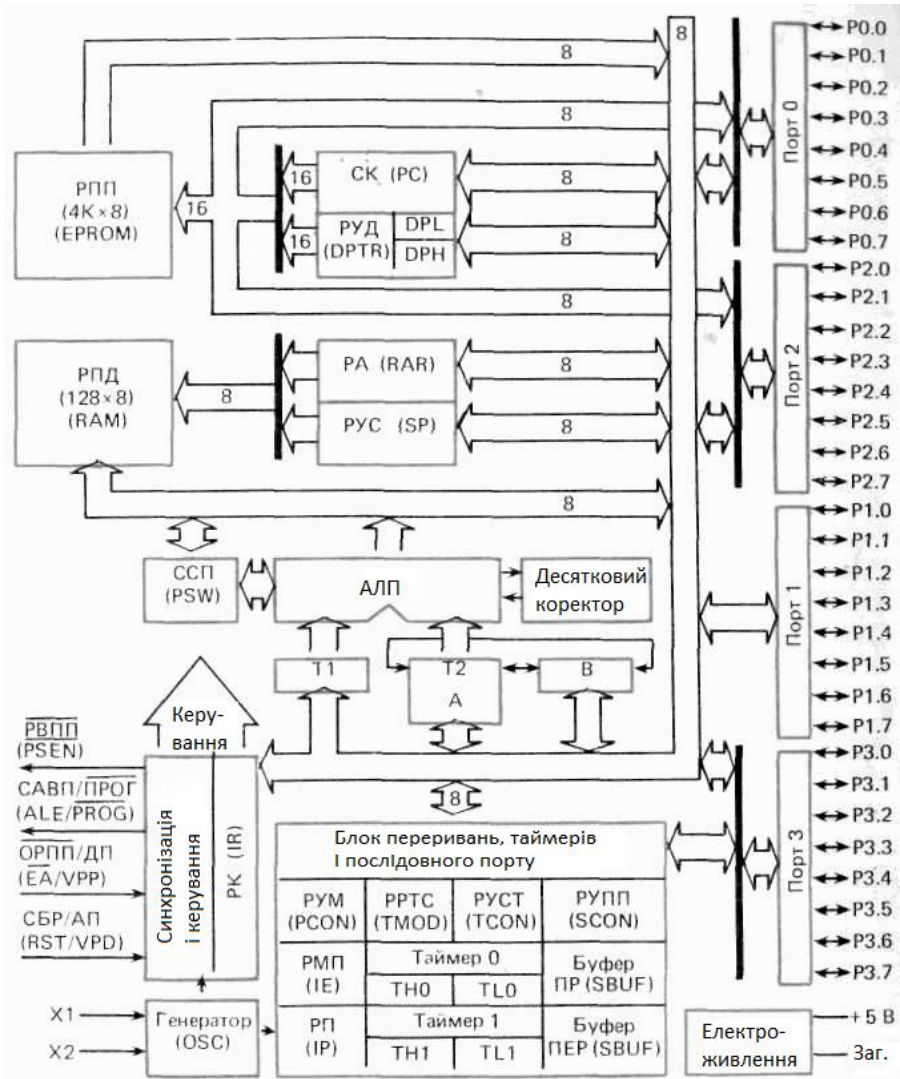

Рисунок 2.1 - Структурна схема мікропроцесора INTEL 8051

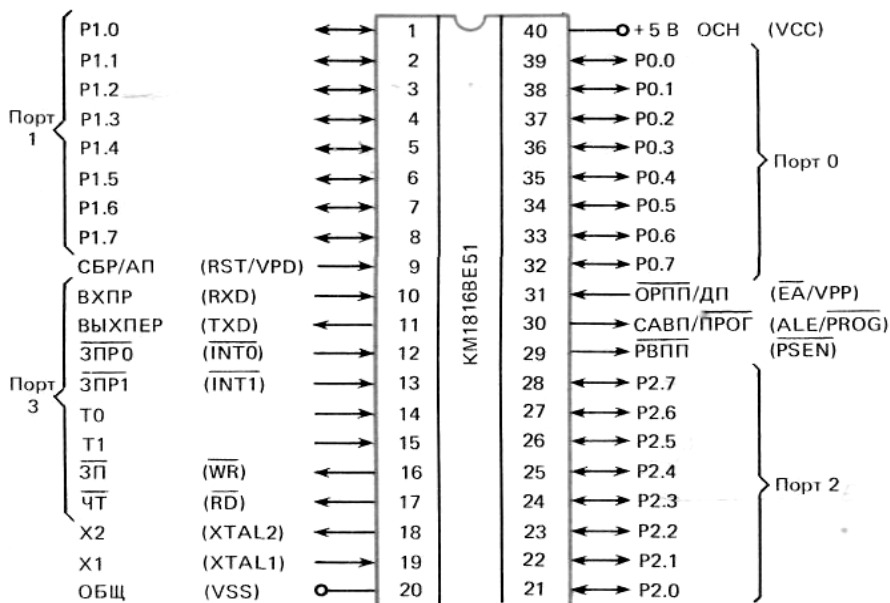

Рисунок 2.2 - Мікросхема MCS 51

Регістри спеціальних функцій (SFR) із зазначенням адрес наведені в таблиці 2.1

Таблиця 2.1 - Блок регістрів спеціальних функцій

Символ		Назва	Адреса
*	ACC	Акумулятор	0E0H
*	B	Регістр- розширювач акумулятора	0F0H
*	PSW	Слово стану програми	0D0H
	SP	Регістр- показчик стека	81H
	DPTR	Регістр- показчик даних(DPH) (DPL)	83H82H
*	P0	Порт 0	80H
*	P1	Порт 1	90H
*	P2	Порт 2	0A0H

Продовження таблиці 2.1

*	P3	Порт 3	0B0H
*	IP	Регістр пріоритетів	0B8H
*	IE	Регістр маски переривань	0A8H
	TMOD	Регістр режим таймера	89H
*	TCON	Регістр управління/статуса таймера	88H
	TH0	Таймер 0 (старший байт)	8CH
	TLO	Таймер 0 (молодший байт)	8AH
	TH1	Таймер 1 (старший байт)	8DH
	TL1	Таймер 1 (молодший байт)	8BH
*	SCON	Регістр управління прийомопередатчиком	98H
	SBUF	Буфер прийомопередатчика	99H
	PCON	Регістр управління потужністю	87H

Примітка. Регістри, імена яких відзначені знаком (*), допускають адресацію окремих біт.

2.1 Арифметико логічний пристрій (АЛП)

8-ми бітове пристрій може виконувати арифметичні дії: додавання, віднімання, множення і ділення; логічні операції: «І», «АБО», що виключають «АБО», а також операції циклічного зсуву, арифметичного зсуву, скидання, інвертування і ін.

Найпростіша операція додавання використовується в АЛП для інкрементування вмісту регістрів, просування регістра показника даних (DPTR) і автоматичного обчислення наступного адреси резидентної пам'яті програми [3].

Найпростіша операція віднімання використовується для декрементування регістрів і порівняння змінних.

Найпростіші команди автоматично утворюють пару для виконання в АЛП таких операцій як інкрементування 16-ти розрядних бітних пар.

В АЛП реалізується механізм каскадного виконання найпростіших операцій для реалізації складних команд.

Для виконання однієї з команд за результатами порівняння в АЛП здійснюють такі дії:

- тричі декрементується лічильник команд РС;
- двічі проводиться читання;
- виконується порівняння двох змінних;
- формується 16-ти бітний адреса переходу;
- приймається рішення робити або не робити перехід.

Дуже важливою особливістю АЛП є його здатність оперувати не тільки з байтами, але і з бітами. В окремих програмах доступні біти можуть бути встановлені (в одиницю), скинуті (в нуль), інвертировані, передані, перевірені та використані в логічних операціях.

Ця здатність АЛП оперувати з бітами настільки важлива, що в багатьох описах процесора МК-51 йдеться про наявність в ньому булевського процесора [3].

Для управління об'єктами часто застосовують алгоритми з операціями над вхідними та вихідними логічними змінними, реалізація яких засобами звичайних процесорів сполучення з певними труднощами.

АЛП може оперувати з 4-ма типами операндів: Булевського (1 біт), цифровими (4 біта), байтними (8 біт) і адресними (16 біт).

АЛП може виконувати 51 різну операцію з пересилання або перетворення даних. Також використовується 11 режимів адресації (7 для даних і 4 для адрес). Тому шляхом комбінування операція / режим адресації базове число команд 111 розширюється до 255 з 256 можливих при однобайтному ході операції.

2.2 Резидентна (внутрішня) пам'ять

Пам'ять програм і пам'ять даних, які розміщені на кристалі процесора фізично і логічно розділені і мають різні способи адресації. Також вони працюють під управлінням різних сигналів і виконують різні функції [3]. Така організація пам'яті процесора називається гарвардською структурою процесора (процесори мають загальний адресний простір ОЗУ і ПЗУ називаються фон Неманська структура).

ПЗП (ROM – Read Only Memory) – пристрій для зберігання й зчитування незмінних даних. Цей вид пам'яті призначено для зберігання програми, а також незмінних констант. Така пам'ять є енергонезалежною – при відключенні живлення записана інформація зберігається. Після поновлення живлення вона може бути зчитана.

ОЗП (RAM – Random-Access Memory) – пристрій для запису, зберігання й зчитування змінюваних даних. У даному виді пам'яті зберігається інформація, що модифікується й використовується в процесі роботи. Це можуть бути різні змінні або результати проміжних і остаточних обчислень. Інформація при такому виді пам'яті губиться після вимикання живлення [1].

Пам'ять програм (ПЗУ або РПП) має ємність 4кБ і призначена для зберігання команд, констант, керуючих слів ініціалізації таблиць різних ввідних і вихідних змінних (перекодування) і т.д.

РПП має 16-ти бітну шину адреси, через яку забезпечується доступ з регістра команд (DPTR). DPTR виконує функції базового регістра при непрямих переходах підпрограми або використовується в командах оперують з таблицями.

Пам'ять даних ОЗУ або РПД призначена для зберігання змінних, які змінюються в процесі виконання програми. Адресуються 1-м байтом і мають ємність 128 байт. Крім того, до адресного простору РПД додають такі адреси регістрів спеціальних функцій SFR.

Пам'ять програм також як і пам'ять даних може бути розширено до 64 Кб кожна шляхом підключення зовнішніх БІС пам'яті.

2.3 Акумулятор і слова стану програми PSW

Акумулятор є джерелом операнда і місцем фіксації операнда-результату при виконанні арифметичних, логічних і ряду операцій передачі даних [3]. Крім того тільки з використанням акумулятора можуть бути виконані операції зсуву, перевірка на нуль, формування прапора паритету і т.д.

При виконанні багатьох команд формуються також ряд ознак, які фіксуються в слові стану програми (PSW (programm state word)).

У таблиці 1.2 наводиться перелік прапорів PSW, даються їх символічні імена і описуються умови формування.

Найбільш активним бітом в регістрі стану програми є прапор переносу C, який змінюється в процесі виконання багатьох операцій:

арифметичних, логічних, зсуву. Крім того прапор З виконує функцію булевого акумулятора в командах які маніпулюють з бітами.

Прапор переповнення OV фіксує арифметичне переповнення в операціях з фіксованими числами зі знаком і робить можливим використання арифметики з додатковим кодом.

Таблиця 2.2 - Формат слова стану програми (ССП).

Символ	Позиція	Ім'я та призначення
C	PSW.7	Прапор переносу. Встановлюється і скидається апаратними засобами або програмою при виконанні арифметичних і логічних операцій
AC	PSW.6	Прапор допоміжного переносу. Встановлюється і скидається тільки апаратними засобами при виконанні команд додавання і віднімання і сигналізує про перенесення або позику в біте 3
F0	PSW.5	Прапор 0. Може бути встановлений, скинутий або перевірений програмою як прапор, специфікований користувачем
RS1	PSW.4	Вибір банку регістрів. Встановлюється і скидається програмою для вибору робочого банку регістрів (див. примітку)
RS0	PSW.3	
OV	PSW.2	Прапор переповнення. Встановлюється і скидається апаратно при виконанні арифметичних операцій
-	PSW.1	Не використовується
P	PSW.0	Прапор паритету. Встановлюється і скидається апаратно в кожному циклі команди і фіксує непарне / парне число одиничних біт в акумуляторі, тобто виконує контроль по парності

АЛП не керує бітом селекції вибору банків (RS0, RS1). Їх значення повністю визначається програмою і використовується для вибору одного з 4-х банків регістра.

Слово стану програми (PSW) включає в себе чотири прапори [3]:

С - перенесення;

АС - допоміжний перенесення;

OV - переповнення;

Р - паритет.

Прапор паритету безпосередньо залежить від поточного значення акумулятора. Якщо число одиничних бітів акумулятора непарне, то прапор Р встановлюється, а якщо парне - скидається.

Прапор АС встановлюється в разі, якщо при виконанні операції додавання / віднімання між тетрадами байта виник перенос / позику.

Прапор С встановлюється, якщо в старшому біті результату виникає перенесення або позику. При виконанні операцій множення і ділення прапор З скидається.

Прапор OV встановлюється, якщо результат операції додавання / віднімання не вкладається в семи бітах і старший (восьмий) біт результату не може інтерпретуватися як знаковий. При виконанні операції ділення прапор OV скидається, а в разі поділу на нуль встановлюється. При множенні прапор OV встановлюється, якщо результат більше 255.

Таблиця 2.3 - Вибір робочого банку регістрів

RS1	RS0	Банк	Адреси
0	0	0	00H – 07H
0	1	1	08H – 1FH
1	0	2	10H – 1FH
1	1	3	18H – 1FH

Широке поширення набуло уявлення про те, що мікропроцесор спираються на акумулятор, більшість команд працює з ним. У процесорі INTEL 8051 інша справа, хоча цей мікропроцесор має один акумулятор, проте він може виконати безліч команд без його участі. Наприклад будь-який регістр може бути переданий з будь-якої комірки ОЗУ в регістр. Будь-який регістр може бути завантажений

безпосереднім операндом. Крім того змінні можуть бути перевірені, інкрементувати і декрементувати без використання акумулятора.

2.4 Регістри показчики

8-ми бітний показчик стека (SP) може адресувати будь-яку область внутрішньої ОЗУ. Його вміст інкрементується, перш ніж дані будуть заповнені в стеці в ході виконання команди PUSH. Вміст SP декрементується після виконання команд POP і RET. Подібний спосіб адресації стека преінкрементний (поступальний) [1,3].

Після сигналу RESET в SP завантажується код 07, це означає, що перший елемент в сітці буде розташовуватися 08H і вище.

2-х байтний регістр показчика даних DPTR зазвичай використовують для фіксації 16-ти розрядної адреси або як два нерівних 8-ми розрядних регістра DPH (high), DPL (low).

SBUF представляє собою два незалежних регістра (приймача і передавача). Завантаження байтів SBUF викликає початок передачі через останній порт, коли з SBUF зчитується байт, його джерелом є приймач останнього порту.

IE, TCON, SCON, PCON використовується для фіксації керуючих біт, стану схеми переривання, таймерів-лічильників, приймачів після порту і схеми живлення.

2.5 Пристрій управління і синхронізації. Часові параметри роботи мікропроцесорів

Кварцової резонатор підключають до XTAL1 (X1), XTAL2 (X2) і управляє роботою внутрішнього генератора, який в свою чергу формує сигнали синхронізації [1,3].

Пристрій на основі сигналів синхронізації формує машинний цикл фіксованої тривалості, який дорівнює 12-ти періодів кварцового резонансу. Більшість команд виконується за один машинний цикл.

Деякі команди оперують з 2-х байтними словами або використовують звернення до зовнішньої пам'яті виконуються за два машинних циклу і тільки команди множення і ділення вимагають чотири машинних циклу. На основі цих особливостей пристрою управління проводиться розрахунок тривалості виконання програм.

3 СТРУКТУРА КОМАНДНОГО РЯДКА

Мітка: команда операнд 1, операнд 2; коментар до команди.

Мітка - символічне позначення рядка програми. Може складатися з латинських букв і цифр. В імені мітки не використовуються розділові знаки та інші символи. Ім'я мітки не повинно збігатися з ім'ям будь-якої з існуючих команд. В одній програмі імена міток не можуть повторюватися.

Команда - умовно прийняте буквене позначення якої-небудь дії. Команда при компіляції програми буде перетворена в код, який формується з двох цифр в шістнадцятковій системі (1-ша з вертикалі, 2-га з горизонталі - див. Таблицю команд - дати відтворити і сказати про кольорові олівці - 5 шт.).

Операнд - число, над якими виконуються дії, або вказівку для знаходження цього числа.

Таблиця 3.1 - Види операндів

№	Назва	Умовне позначення	Приклад
1.	Регістри	Rn	R0 – R7
		Ri	R0, R1 – регістри покажчики
		A	акумулятор
		B	допоміжний регістр
2.	Числа константи	#data, #d8	#1AH; #00001111B
3.	Комірки пам'яті (адреса)	dir, ad	(20H)
4.	Порти	Pn	P0 – P3
5.	Біти	bit	P0.1; C – біт позички / перенесення; P - біт паритету (парності) і ін. Біти слова стану програми (PSW)

Коментар - буквено-символьний розшифровка або візуальне опис дії команди. Використовується на розсуд розробника програми. Обов'язково відділяється від тексту команди знаком «;».

4 МЕТОДИ АДРЕСАЦІЇ

Методи адресації - це способи звернення до елементу даних на його адресу [1-3].

Регістровий метод адресації використовується для вказівки на операнди, розташовані в регістрі.

Якщо в команді міститься ім'я регістра Rn (R0, R1, R2, ..., R7) а також A, B, то така команда належить регістровому методу адресації.

наприклад:

MOV A, Rn	; (Rn) $\rightarrow$ (A)
ADD A, Rn	; (A) + (Rn) $\rightarrow$ (A)

Пряма байтова адресація використовується для звертання до комірок пам'яті.

Якщо в команді міститься адреса комірки dir (20H, 21H і т.д.), то така команда належить до прямої адресації.

Наприклад:

MOV A, dir	; (dir) $\rightarrow$ (A)
ADD A, dir	; (A) + (dir) $\rightarrow$ (A)

Безпосередня адресація використовує константи #data, які згідно чітко зазначених у в команді.

Ознака константи в команді - знак «#».

Наприклад:

MOV A, #data	; #data $\rightarrow$ (A)
ADD A, #data	; (A) + #data $\rightarrow$ (A)

Непряма реєстрова адресація використовується для звертання до комірок пам'яті ОЗУ, адреса яких зазначений в регістрі-покажчику Ri.

Як правило, цими регістрами-покажчиками є R0 і R1.

Ознака побічно-реєстрової адресації - знак «@».

Наприклад:

MOV A, @Ri	; ((Ri)) $\rightarrow$ (A),
------------	-----------------------------

@Ri - це вміст комірки пам'яті, адреса якої знаходиться в регістрі Ri.

ADD A, @Ri	; A + ((Ri)) $\rightarrow$ A
------------	------------------------------

Пряма побітова адресація використовується для звернення до окремо адресуються 128 бітам, розташованим в комірках пам'яті з адресами від 20H до 2FH і до окремо адресуються бітам регістрів спеціальних функцій.

наприклад:

MOV C, bit ; (bit) → (C)

bit - однобайтна адреса біта.

CLR bit ; (bit) = 0

SETB bit ; (bit) = 1

Система команд MCS 51

Система команд містить 111 базових команд.

Види команд по функціональності:

- передачі даних;
- арифметичні операції;
- логічні операції;
- операції з бітами;
- передачі управління.

Формат команд: більшість має 1 або 2 байта і виконується за 1 або 2 машинних циклу.

При тактовій частоті 12 МГц тривалість машинного циклу складає 1 мкс.

5 КОМАНДИ ПЕРЕДАЧІ ДАНИХ

Всі основні шляхи пересилання даних в контролері зобразимо у вигляді графа (рис. 5.1).

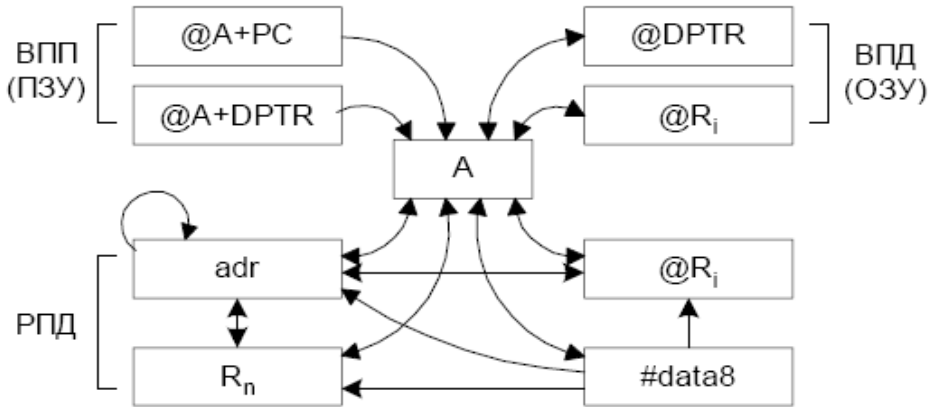

Рисунок 5.1 - Структурна схема основних шляхів передачі даних

@ A + PC - комірка пам'яті програм, адреса якої обчислюється як сума, вмісту лічильника команд PC і акумулятора (побічно реєстрова адресація);

@ A + DPTR - комірка пам'яті програм, адреса якої обчислюється як сума 16-розрядного реєстра показника DPTR і акумулятора;

@DPTR - комірка зовнішньої пам'яті даних, адреса якого знаходиться в DPTR (адреса 16-розрядний);

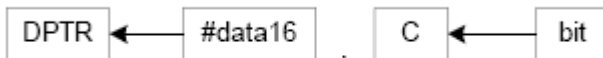
@R_i - комірка ВПД, 8-розрядний адреса якої знаходиться в R_i (i = 0,1);

adr (ad) - комірка, РПД адресу якої прямо вказано в команді;

R_n - операнд знаходиться в реєстрі контролера, поточного реєстрового банку (n = 0,7);

Data8 (# d8) - 8-розрядне значення (байт).

Крім зазначених шляхів є ще два:

Тобто в DPTR можна завантажувати 16-розрядне значення, а в біт перенесення C - прямо адресований біт.

Можна виділити три типи команд пересилання:

- пересилання даних в РПД;
- пересилання даних в ВПД;
- читання даних з ВПП.

Більшу частину команд даної групи - команди передачі і обміну байтів. Всі ці команди не змінюють прапори результатів за винятком команди завантаження PSW і акумулятора.

MOV «приймач», «джерело»

1. MOV A, Rn ; (Rn) → A
де Rn- ПОН (R0, R1, ..., R7)
2. MOV A, ad ; (ad) → A
де ad- однобайтна адреса комірки пам'яті
3. MOV A, #d8 ; d8 → A
де d8- однобайтне число(константа)
4. MOV Rn, A ; A → Rn
5. MOV Rn, ad, ; (ad) → Rn
6. MOV Rn, #d8 ; d8 → Rn
7. MOV ad, A ; A → (ad)
8. MOV ad, Rn ; Rn → (ad)
9. MOV ad, #d8 ; d8 → (ad)
10. MOV add, ads ; (ads) → (add),
де ads - адреса комірки пам'яті джерела
add - адреса комірки пам'яті приймача
11. MOV DPTR, # d16 ; d16 → (DPTR),
де DPTR - 16-ти розрядний регістр - покажчик даних
D16 - 16-ти розрядна постійна
12. MOV A, @Ri ; ((Ri)) → A,
де @ Ri- це вміст комірки пам'яті, адреса якої знаходиться в
регістрі Ri (R0 або R1)
13. MOV ad, @Ri ; ((Ri)) → (ad)
14. MOV @Ri, A ; A → ((Ri))
15. MOV @Ri, ad ; (ad) → ((Ri))

16. MOV @Ri, #d8	;d8 $\rightarrow$ ((Ri))
17. MOVC A, @A + DPTR	;((A) + (DPTR)) $\rightarrow$ A
18. MOVC A, @A + PC	;((A) + (PC)) $\rightarrow$ A

Для зовнішньої пам'яті даних:

19. MOVX A, @Ri	;((Ri)) $\rightarrow$ A
20. MOVX A, @DPTR	; ((DPTR)) $\rightarrow$ A
21. MOVX @Ri, A	;A $\rightarrow$ ((Ri))
22. MOVX @DPTR, A	;A $\rightarrow$ ((DPTR))

При зверненні до зовнішньої пам'яті з використанням MOVX @Ri - є 256 байт, при звернення до зовнішньої пам'яті з використанням MOVX @DPTR - 64к байт.

Команди обміну.

XCH A, Rn	;A $\leftrightarrow$ Rn
XCH A, ad	;A $\leftrightarrow$ (ad)
XCH A, @Ri	;A $\leftrightarrow$ Ri
XCHD A, @Ri	;(A ₀₋₃) $\leftrightarrow$ (Ri ₀₋₃)

Обмін молодшої тетради акумулятора з молодшою тетрадою байта непрямо адресованої комірки.

Команди роботи зі стеком (Stack):

Стек організується в області пам'яті ОЗП. Працює за принципом: «перший прийшов - останній вийшов» (LIFO - Last Input - First Output). Показчик верхівки стека SP (Stack Pointer) служить для зберігання адреси комірки ОЗП, що вказує на вершину стека. Вказівка адреси верхівки стека здійснюється командою:

MOV SP, # d8 ; d8 $\rightarrow$ SP

Завантаження даних в стек здійснюється я командою:

PUSH ad ; SP + 1 $\rightarrow$ SP
(Ad) $\rightarrow$ ((SP))

Повернення даних зі стека здійснюється командою:

POP ad ; ((SP)) $\rightarrow$ (ad)
SP-1 $\rightarrow$ SP

Акумулятор. У 51-му процесорі звернення до акумулятора може бути виконано реєстровою та прямою адресацією. Залежно від способу адресації акумулятора застосовується одне із символічних імен. Для реєстрової адресації A; для прямої - ACC (адреса 0E0H).

MOV A, 34H	; (34H) → A
MOV ФСС, 34H	; (34H) → (0E0H)
PUSH ACC	; SP + 1 → SP
(0E0H) → ((SP))	

При прямій адресації звернення до акумулятора здійснюється як до одного з P0H і його адреса вказується у 2му або 3му байті команди. Використання реєстрової адресації краще, однак, не завжди можливе (при зверненні до окремих бітів акумулятора).

6 АРИФМЕТИЧНІ КОМАНДИ

Дану групу складають 24 команди, які виконують операції додавання, віднімання, інкремента, декремента, множення і ділення [3].

Додавання

ADD «A», «операнд 2»; $(A) + \text{«операнд 2»} \rightarrow (A)$

1.	ADD A, Rn	$;A + Rn \rightarrow A$
2.	ADD A, dir	$;A + (\text{dir}) \rightarrow A$
3.	ADD A, #d	$;A + \#d \rightarrow A$
4.	ADDC A, Rn	$;A + Rn + (C) \rightarrow A$
5.	ADDC A, dir	$;A + (\text{dir}) + (C) \rightarrow A$
6.	ADDC A, #d	$;A + \#d + (C) \rightarrow A$
7.	ADD A, @Ri	$;A + ((Ri)) \rightarrow A$
8.	ADDC A, @Ri	$;A + ((Ri)) + (C) \rightarrow A$

Віднімання

SUBB «A», «операнд 2»; $(A) - \text{«операнд 2»} - (C) \rightarrow (A)$

9.	SUBB A, Rn	$;A - Rn - (C) \rightarrow A$
10.	SUBB A, dir	$;A - (\text{dir}) - (C) \rightarrow A$
11.	SUBB A, #d8	$;A - \#d - (C) \rightarrow A$
12.	SUBB A, @Ri	$;A - ((Ri)) - (C) \rightarrow A$

Множення

13. MUL AB; $(A) * (B) \rightarrow (B) (A)$

умовно приймаємо, що результат дії - в акумуляторі (ціле число)

Ділення

14. DIV AB; $(A) / (B) \rightarrow (A). (B)$

умовно приймаємо, що результат дії - в акумуляторі (ціле число)

Інкремент

15.	INC A	$;A + 1 \rightarrow A$
16.	INC Rn	$;Rn + 1 \rightarrow Rn$
17.	INC dir	$;(\text{dir}) + 1 \rightarrow (\text{dir})$
18.	INC DPTR	$;DPTR + 1 \rightarrow DPTR$
19.	INC @Ri	$;((Ri)) + 1 \rightarrow ((Ri))$

Декремент

20.	DEC A	;A - 1 → A
21.	DEC Rn	;Rn - 1 → Rn
22.	DEC dir	;(dir) - 1 → (dir)
23.	DEC @Ri	;((Ri)) - 1 → ((Ri))

Двійково-десятькова корекція

24. DA A;

Приклад.**Арифметичні команди і команди передачі даних.**

(20H) + 12H - (21H) / 02H → (22H)

10 H

2AH

Org 0h

Mov a, 21h ;(21H)→(a)

Mov b, #02H ;02H→(b)

Div ab ;(a)/(b) →(a).(b)

Mov r1,a ;(a) →(r1)

Mov a, 20H ;(20H)→(a)

Add a, #12h ;(a)+12H →(a)

Clr c ;(C)=0

Subb a, r1 ;(a)-(r1)-(C) →(a)

Mov 22h, a ;(a) →(22H)

L1: jmp l1

end

2AH/02H=15H

10H+12H=22H

22H-15H=0DH

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Мікропроцесорна техніка: навч. посібник / В.В. Ткачов, Г.Грулер, Н. Нойбергер та ін. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 188 с.
2. Мікропроцесорна техніка: Електронний підручник / В.Я. Жуйков, Т.О. Терещенко, Ю.С. Ямненко, А.В. Заграничний ; відп. ред. О.В. Борисов. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – 440 с.
3. Мікропроцесорна техніка: Навчальний посібник з дисципліни для всіх форм навчання та студентів іноземців напряму підготовки 6.050701 “Електротехніка та електротехнології”/ Укл. В.В.Кирик. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2014. – 183с.
4. Електроніка і мікропроцесорна техніка / В.І. Сенько, В.П. Лисенко, О.М. Юрченко, В.Є. Лукін, А.А. Руденський – К. : «Агроосвіта», 2015. – 676 с.
5. Сташин, В.В. Проектирование цифровых устройств на одно кристалльных микроконтроллерах / В.В. Сташин, А.В. Урусов, О.Ф. Молногонцева – М.: Энергоатомиздат, 1990. – 224 с.
6. Колонтаєвський, Ю.П. Конспект лекцій з дисципліни «Мікропроцесорна техніка» (для студентів, які навчаються за напрямом 6.050701 – Електротехніка та електротехнології всіх форм навчання) / Ю. П. Колонтаєвський – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 78 с.
7. Хіхловська, І.В. Обчислювальна техніка та мікропроцесори. Підручник. – [2-ге вид.]. / І.В. Хіхловська, О.С. Антонов – Одеса: Одеська національна академія зв’язку ім. О.С. Попова, 2011. – 440 с.
8. Белов, А. В. Самоучитель по микропроцессорной технике / А. В. Белов – СПб.: Наука и техника, 2003. – 224 с.
9. Analog Devices – Режим доступу: <https://www.analog.com/en/index.html>.
10. Nazarova, O. Computer Modeling of Multi-Mass Electromechanical Systems. The Third International Workshop on Computer Modeling and Intelligent Systems (CMIS-2020), Vol. 2608, pp. 489-498.
11. Osadchyy, V. Laboratory Stand for Investigation of Liquid Level Microprocessor Control Systems / V. Osadchyy, O. Nazarova // 2020 IEEE Problems of Automated Electrodrive. Theory and Practice (PAEP),

Kremenchuk, Ukraine, 2020. - pp. 1-4. doi: 10.1109/PAEP49887.2020.9240868.

12. Nazarova, O. Research on the Influence of the Position of the Electric Vehicles Mass Center on Their Characteristics / O. Nazarova, V. Osadchyy, V. Brylustyi // 2020 IEEE Problems of Automated Electrodrive. Theory and Practice (PAEP), Kremenchuk, Ukraine, 2020. - pp. 1-4, doi: 10.1109/PAEP49887.2020.9240824.

13. Nazarova, O. Influence of Supply Voltage on the Accuracy of Two-Speed Elevator Positioning / O. Nazarova, V. Osadchyy, S. Shulzhenko // 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), 2021. - pp. 1-4, doi: 10.1109/MEES52427.2021.9598664.

14. Osadchyy, V. Laboratory Stand for Research of Energy Characteristics of Electric Vehicle Drives / V. Osadchyy, O. Nazarova, V. Brylustyi // 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), 2021. - pp. 1-4, doi: 10.1109/MEES52427.2021.9598661.

15. Osadchyy, V. The Research of a Two-Mass System with a PID Controller, Considering the Control Object Identification / V. Osadchyy, O. Nazarova, M. Olieinikov // 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), 2021. - pp. 1-5, doi: 10.1109/MEES52427.2021.9598542.

16. Брилистий, В.В. Вимірювання крутного моменту для дослідження енергетичних характеристик приводів електромобілей / В.В. Брилистий, О.С. Назарова, В.В. Осадчий // Електротехніка та електроенергетика, 2021. - №4. - С. 36–44. <https://doi.org/10.15588/1607-6761-2021-4-4>

17. Кулинич, Е.М. Лабораторний стенд з бездротовим інтерфейсом для дослідження електроприводу постійного струму / Е.М. Кулинич, О.С. Назарова, Д.В. Гончаров, С.Г. Чернишев, В.В. Піскун // Електроенергетика та електротехніка, 2020. - №3. - С.24-36. DOI: <https://doi.org/10.15588/1607-6761-2020-3-3>.

Додаток А

Перелік команд мікроконтролера Intel 8051

Таблиця А.1 - Група команд пересилання даних

Назва команди	Мнемокод	Т	Б	Ц	Операція
Пересилання в акумулятор з регістра (n=0..7)	MOV A,Rn	1	1	1	(A)←(Rn)
Пересилання в акумулятор вмісту комірки ВПД	MOV A,dir	3	2	1	(A)←(dir)
Пересилання в акумулятор байта з РПД (i=0,1)	MOV A,@Ri	1	1	1	(A)←((Ri))
Завантаження в акумулятор константи	MOV A,#d	2	2	1	(A)←#d
Пересилання в регістр з акумулятора	MOV Rn,A	1	1	1	(Rn)←(A)
Пересилання в регістр вмісту комірки ВПД	MOV Rn,dir	3	2	2	(Rn)←(dir)
Завантаження в регістр константи	MOV Rn,#d	2	2	1	(Rn)←#d
Пересилання у комірку ВПД вмісту акумулятора	MOV dir,A	3	2	1	(dir)←(A)
Пересилання у комірку ВПД вмісту регістра	MOV dir,Rn	3	2	2	(dir)←(Rn)
Пересилання у комірку ВПД з комірки ВПД	MOV dir,dir	9	3	2	(dir)←(dir)
Пересилка байта з РПД у комірку ВПД	MOV dir,@Ri	3	2	2	(dir)←((Ri))
Пересилання константи у комірку ВПД	MOV dir,#d	7	3	2	(dir)←#d
Пересилання в РПД вмісту акумулятора	MOV @Ri,A	1	1	1	((Ri))←(A)
Пересилання в РПД вмісту комірки ВПД	MOV @Ri,dir	3	2	2	((Ri))←(dir)

Продовження таблиці А.1

Пересилання в РПД константи	MOV @Ri,#d	2	2	1	$((Ri)) \leftarrow \#d$
Завантаження вказівника даних	MOV DPTR,#d16	13	3	2	$(DPTR) \leftarrow \#d16$
Пересилання байта коду, пов'язаного з DPTR в акумулятор	MOVC A,@A+DPTR	1	1	2	$(A) \leftarrow ((A) + (DPTR))$
Пересилання байта коду пов'язаного з PC в акумулятор	MOVC A,@A+PC	1	1	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 1$ $(A) \leftarrow ((A) + (PC))$
Пересилання байта із ЗПД в акумулятор	MOVX A,@Ri	1	1	2	$(A) \leftarrow ((Ri))$
Пересилання байта із ЗПД в акумулятор	MOVX A,@DPTR	1	1	2	$(A) \leftarrow ((DPTR))$
Пересилання з акумулятора в комірку ВПД	MOVX @Ri,A	1	1	2	$((Ri)) \leftarrow (A)$
Пересилання з акумулятора комірку ЗПД	MOVX @DPTR,A	1	1	2	$((DPTR)) \leftarrow (A)$
Завантаження комірки ВПД у стек	PUSH dir	3	2	2	$(SP) \leftarrow (SP) + 1$ $((SP)) \leftarrow (dir)$
Вивантаження зі стека в комірку ВПД	POP dir	3	2	2	$(dir) \leftarrow (SP)$ $(SP) \leftarrow (SP) - 1$
Обмін акумулятора з регістром	XCH A,Rn	1	1	1	$(A) \leftrightarrow (Rn)$
Обмін акумулятора з коміркою ВПД	XCH A, dir	3	2	1	$(A) \leftrightarrow (dir)$
Обмін акумулятора з непрямоадресованою коміркою ВПД	XCH A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftrightarrow ((Ri))$
Обмін молодшими тетрадами між непрямоадресованою коміркою ВПД і акумулятором	XCHD A,@Ri	1	1	1	$(A_{0..3}) \leftrightarrow ((Ri)_{0..3})$

Таблиця А.2 - Команди арифметичних операцій

Назва команди	Мнемокод	Т	Б	Ц	Операція
Додавання акумулятора і регістра (n=0..7)	ADD A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) + (Rn)$
Додавання акумулятора і комірки ВПД	ADD A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A) + (dir)$
Додавання акумулятора і непрямо адресованої комірки ВПД	ADD A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) + ((Ri))$
Додавання акумулятора і константи	ADD A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A) + \#d$
Додавання акумулятора і регістра з урахуванням переносу	ADDC A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) + (Rn) + (C)$
Додавання акумулятора і коміркою ВПД з урахуванням переносу	ADDC A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A) + (dir) + (C)$
Додавання акумулятора і непрямо адресованої комірки ВПД з урахуванням переносу	ADDC A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) + ((Ri)) + (C)$
Додавання акумулятора і константи з урахуванням переносу	ADDC A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A) + \#d + (C)$
Десяткова корекція акумулятора	DA A	1	1	1	Якщо $(A_{0..3}) > 9$ або $((AC)=1)$, то $(A_{0..3}) \leftarrow (A_{0..3}) + 6$, і якщо $(A_{4..7}) > 9$ або $((C)=1)$, то $(A_{4..7}) \leftarrow (A_{4..7}) + 6$

Продовження таблиці А.2

Віднімання від акумулятора регістра і позики	SUBB A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A)-(C)-(Rn)$
Віднімання від акумулятора комірки ВПД і позики	SUBB A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A)-(C)-(dir)$
Віднімання від акумулятора непрямо адресованої комірки ВПД і позики	SUBB A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A)-(C)-((Ri))$
Віднімання від акумулятора константи і позики	SUBB A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A)-(C)-\#d$
Інкремент акумулятора	INC A	1	1	1	$(A) \leftarrow (A)+1$
Інкремент регістра	INC Rn	1	1	1	$(Rn) \leftarrow (Rn)+1$
Інкремент комірки ВПД	INC dir	3	2	1	$(dir) \leftarrow (dir)+1$
Інкремент непрямо-адресованої комірки ВПД	INC @Ri	1	1	1	$(Ri) \leftarrow (Ri)+1$
Інкремент покажчика даних	INC DPTR	1	1	2	$(DPTR) \leftarrow (DPTR)+1$
Декремент акумулятора	DEC A	1	1	1	$(A) \leftarrow (A)-1$
Декремент регістра	DEC Rn	1	1	1	$(Rn) \leftarrow (Rn)-1$
Декремент комірки ВПД	DEC dir	3	2	1	$(dir) \leftarrow (dir)-1$
Декремент непрямо-адресованої комірки ВПД	DEC @Ri	1	1	1	$(Ri) \leftarrow (Ri)-1$

Продовження таблиці А.2

Множення акумулятора на регістр В	MUL AB	1	1	4	$(B)(A) \leftarrow (A)*(B)$
Ділення акумулятора на регістр В	DIV AB	1	1	4	$(A).(B) \leftarrow (A)/(B)$

Таблиця А.3 - Команди логічних операцій

Назва команди	Мнемокод	Т	Б	Ц	Операція
Логічне І акумулятора і регістра	ANL A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \wedge (Rn)$
Логічне І акумулятора і комірки ВПД	ANL A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A) \wedge (dir)$
Логічне І акумулятора і непрямо адресованої комірки ВПД	ANL A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \wedge ((Ri))$
Логічне І акумулятора і константи	ANL A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A) \wedge \#d$
Логічне І комірки ВПД і акумулятора	ANL dir,A	3	2	1	$(dir) \leftarrow (dir) \wedge (A)$
Логічне І комірки ВПД і константи	ANL dir,#d	7	3	2	$(dir) \leftarrow (dir) \wedge \#d$
Логічне АБО акумулятора і регістра	ORL A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \vee (Rn)$
Логічне АБО акумулятора и комірки ВПД	ORL A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A) \vee (dir)$
Логічне АБО акумулятора і непрямоадресованої комірки ВПД	ORL A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \vee ((Ri))$

Продовження таблиці А.3

Логічне АБО акумулятора і константи	ORL A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A) \vee \#d$
Логічне АБО комірки ВПД і акумулятора	ORL dir,A	3	2	1	$(dir) \leftarrow (dir) \vee (A)$
Логічне АБО комірки ВПД і константи	ORL dir,#d	7	3	2	$(dir) \leftarrow (dir) \vee \#d$
Що виключає АБО акумулятора і регістра	XRL A,Rn	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \vee (Rn)$
Що виключає АБО акумулятора і комірки ВПД	XRL A, dir	3	2	1	$(A) \leftarrow (A) \vee (dir)$
Що виключає АБО акумулятора і непрямоадресованої комірки ВПД	XRL A,@Ri	1	1	1	$(A) \leftarrow (A) \vee ((Ri))$
Що виключає АБО акумулятора і константи	XRL A,#d	2	2	1	$(A) \leftarrow (A) \vee \#d$
Що виключає АБО комірки ВПД і акумулятора	XRL dir,A	3	2	1	$(dir) \leftarrow (dir) \vee (A)$
Що виключає АБО комірки ВПД і константи	XRL dir,#d	7	3	2	$(dir) \leftarrow (dir) \vee \#d$
Очищення акумулятора	CLR A	1	1	1	$(A) \leftarrow 0$
Інверсія акумулятора	CPL A	1	1	1	$(A) \leftarrow \overline{(A)}$
Зрушення акумулятора вліво	RL A	1	1	1	$(A_{n+1}) \leftarrow (A_n),$ $n=0..6, (A_0) \leftarrow (A_7)$

Продовження таблиці А.3

Зрушення акумулятора вліво через прапор переносу	RLC A	1	1	1	$(A_{n+1}) \leftarrow (A_n),$ $n=0..6, (A_0) \leftarrow (C),$ $(C) \leftarrow (A_7)$
Зрушення акумулятора вправо	RR A	1	1	1	$(A_{n+1}) \leftarrow (A_n),$ $n=0..6, (A_7) \leftarrow (A_0)$
Зрушення акумулятора вправо через прапор переносу	RRC A	1	1	1	$(A_{n+1}) \leftarrow (A_n),$ $n=0..6, (A_7) \leftarrow (C),$ $(C) \leftarrow (A_0)$
Обмін місцями тетрад в Акумуляторі	SWAP A	1	1	1	$(A_{0-3}) \leftarrow (A_{4-7})$

Таблиця А.4 - Команди роботи з бітами

Назва команди	Мнемокод	Т	Б	Ц	Операція
Очищення переносу	CLR C	1	1	1	$(C) \leftarrow 0$
Очищення біта	CLR bit	4	2	1	$(\text{bit}) \leftarrow 0$
Установка переносу	SETB C	1	1	1	$(C) \leftarrow 1$
Установка біта	SETB bit	4	2	1	$(\text{bit}) \leftarrow 1$
Інверсія переносу	CPL C	1	1	1	$(C) \leftarrow (\bar{C})$
Інверсія біта	CPL bit	4	2	1	$(\text{bit}) \leftarrow (\bar{\text{bit}})$
Логічне І біта і прапору переносу	ANL C, bit	4	2	2	$(C) \leftarrow (C) \wedge (\text{bit})$
Логічне І інверсії біта і переносу	ANL C, /bit	4	2	2	$(C) \leftarrow (C) \wedge (\bar{\text{bit}})$

Продовження таблиці А.4

Логічне АБО біта і прапора переносу	ORL C,bit	4	2	2	$(C) \leftarrow (C) \vee (\text{bit})$
Логічне АБО інверсії біта і прапора переносу	ORL C,/bit	4	2	2	$(C) \leftarrow (C) \vee (\overline{\text{bit}})$
Пересилання біта в прапор переносу	MOV C,bit	4	2	1	$(C) \leftarrow (\text{bit})$
Пересилання прапора переносу в біт	MOV bit,C	4	2	2	$(\text{bit}) \leftarrow (C)$

Таблиця А.5 - Команди передачі керування

Назва команди	Мнемокод	Т	Б	Ц	Операція
Довгий перехід	LJMP .. 16	12	3	2	$(PC) \leftarrow \text{dir } 16$
Абсолютний перехід всередині сторінки у 2 Кбайта	AJMP dir11	6	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$ $(PC_{0..10}) \leftarrow \text{dir } 11$
Короткий відносний перехід всередині сторінки у 256 байт	SJMP rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$ $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$
Непрямий відносний перехід	JMP @A+DPTR	1	1	2	$(PC) \leftarrow (A) + (DPTR)$
Перехід, якщо акумулятор дорівнює нулю	JZ rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2,$ якщо $(A) = 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$

Продовження таблиці А.5

Перехід, якщо акумулятор не дорівнює нулю	JNZ rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$, якщо $(A) \neq 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Перехід, якщо прапор переносу дорівнює одиниці	JC rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$, якщо $(C) = 1$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Перехід, якщо прапор переносу дорівнює нулю	JNC rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$, якщо $(C) = 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Перехід, якщо біт дорівнює одиниці	JB bit,rel	11	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(bit) = 1$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Перехід, якщо біт дорівнює нулю	JNB bit,rel	11	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(bit) = 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Перехід, якщо біт встановлено, з наступним скиданням біта	JBC bit,rel	11	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(bit) = 1$, то $(bit) \leftarrow 0$ і $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Декремент регістра і перехід, якщо він не дорівнює нулю	DJNZ Rn,rel	5	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$, $(Rn) \leftarrow (Rn) - 1$, якщо $(Rn) \neq 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$
Декремент комірки ВПД і перехід, якщо її вміст не дорівнює нулю	DJNZ dir,rel	8	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2$, $(dir) \leftarrow (dir) - 1$, якщо $(dir) \neq 0$, то $(PC) \leftarrow (PC) + rel$

Продовження таблиці А.5

Порівняння акумулятора з коміркою ВПД і перехід, якщо вони не дорівнюють одне одному	CJNE A, dir,rel	8	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(A) \neq (\text{dir})$, то $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$, якщо $(A) < (\text{dir})$, то $(C) \leftarrow 1$, інакше $(C) \leftarrow 0$
Порівняння акумулятора з константою і перехід, якщо вони не дорівнюють одне одному	CJNE A, #d,rel	10	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(A) \neq \#d$, то $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$, якщо $(A) < \#d$, то $(C) \leftarrow 1$, інакше $(C) \leftarrow 0$
Порівняння регістра з константою і перехід, якщо вони не дорівнюють одне одному	CJNE Rn, #d,rel	10	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $(Rn) \neq \#d$, то $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$, якщо $(Rn) < \#d$, то $(C) \leftarrow 1$, інакше $(C) \leftarrow 0$
Порівняння непрямоадресованої комірки ВПД з константою і перехід, якщо вони не дорівнюють одне одному	CJNE @Ri, #d,rel	10	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, якщо $((Ri)) \neq \#d$, то $(PC) \leftarrow (PC) + \text{rel}$, якщо $((Ri)) < \#d$, то $(C) \leftarrow 1$, інакше $(C) \leftarrow 0$
Довгий виклик підпрограми	LCALL dir16	12	3	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 3$, $(SP) \leftarrow (SP) + 1$, $((SP)) \leftarrow (PC_{0..7})$, $(SP) \leftarrow (SP) + 1$, $((SP)) \leftarrow (PC_{8..15})$, $(PC) \leftarrow \text{dir } 16$

Продовження таблиці А.5

Абсолютний виклик підпрограми в межах сторінки в 2 Кбайта	ACALL dir11	6	2	2	$(PC) \leftarrow (PC) + 2,$ $(SP) \leftarrow (SP) + 1,$ $((SP)) \leftarrow (PC_{0..7}),$ $(SP) \leftarrow (SP) + 1,$ $((SP)) \leftarrow (PC_{8..15}),$ $(PC_{0..10}) \leftarrow \text{dir } 11$
Повернення з підпрограми	RET	1	1	2	$(PC_{8..15}) \leftarrow ((SP)),$ $(SP) \leftarrow (SP) - 1,$ $(PC_{0..7}) \leftarrow ((SP)),$ $(SP) \leftarrow (SP) - 1$
Повернення з підпрограми оброблення переривання	RETI	1	1	2	$(PC_{8..15}) \leftarrow ((SP)),$ $(SP) \leftarrow (SP) - 1,$ $(PC_{0..7}) \leftarrow ((SP)),$ $(SP) \leftarrow (SP) - 1$
Порожня команда	NOP	1	1	1	$(PC) \leftarrow (PC) + 1$